

SCENARIUSZ LEKCJI

SUAZI

SZANUJ DRUGIEGO CZŁOWIEKA
I JEGO PRAWO DO WOLNOŚCI

SUAZI

Małe państwo na końcu świata

Suazi to kraj o powierzchni trochę ponad 17 tys. km², czyli mniej więcej wielkości województwa podkarpackiego, zamieszany przez około 1,5 mln ludzi. Leży w Afryce południowej i graniczy z Mozambikiem oraz Republiką Południowej Afryki. Jego stolicą jest Mbabane, a siedziba parlamentu i króla znajduje się w Lobambie.

Kraj ten charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem krajobrazów. Przy granicy z Mozambikiem rozciągają się góry, na wschodzie – równinne sawanny, a lasy deszczowe z różnorodną roślinnością porastają północny zachód kraju. Występuje tu klimat zwrotnikowy wilgotny z dwiema porami deszczowymi: od marca do kwietnia oraz od września do października.

Monarchia absolutna – szansa czy zagrożenie?

Suazi jest obecnie jednym z nielicznych krajów na świecie, w których nadal panuje monarchia absolutna. Głową państwa jest otaczany wielkim kultem król Mswati III, który panuje od 1986 roku.

Z założenia monarchia wiąże się z tradycją, stabilizacją, odpowiedzialnością za swój naród i powagą pełnionego urzędu. Jednak taki system pozwala królowi na życie ponad stan, wydawanie pieniędzy z kasy państwowej, dbanie tylko o siebie i swoich bliskich. Król jest głową państwa i może zmienić prawo, a nawet nazwę swego kraju na Królestwo eSwatini, czyli ziemię Suazi, co uczynił na 50-lecie istnienia państwa.

Chociaż większość mieszkańców jest chrześcijanami różnych wyznań, to nadal praktykowane jest tu wielożeństwo. Poligamia jest wpisana w tradycję. Obecny król ma 15 żon,

choć trzy z nich uciekły. Jego ojciec, który zmarł w wieku 82 lat, miał 70 żon i ponad 200 dzieci.

Suazi ma wielki potencjał turystyczny, niestety nie jest on prawie w ogóle wykorzystywany. Większość mieszkańców kraju żyje poniżej progu ubóstwa, a co drugi zdolny do pracy człowiek jest bezrobotny.

Magia tradycji a żony króla

Co roku w sierpniu lub na początku września w Suazi odbywa się tradycyjny taniec trzciny. Młode dziewczyny z każdego

zakątka tego kraju przybywają na stadion i składają w hołdzie królowej matce świeżo ściętą trzcinę. Niektóre dziewczynki mają tylko kilka lat i często nie rozumieją, po co tu są i dlaczego to robią.

Najważniejszym momentem uroczystości jest taniec króla, który wita się z każdą grupą i wypatruje kandydatki na nową żonę. Wiele tancerek marzy, aby zostać jego żoną i przygotowuje się na to święto cały rok, widząc w tym szansę na lepsze życie. Kobiety są podporządkowane mężczyznom i nie mają prawa własności. Bez ich zgody nie mogą mieć paszportu, podpisać umowy czy założyć konta w banku.

Jak szerzyć świadomość zdrowotną?

Według COSPE, włoskiej organizacji działającej na terenie Suazi, jest tu najwyższy na świecie odsetek nosicieli wirusa HIV i chorych na AIDS – problem dotyczy ponad jednej trzeciej społeczeństwa. Często bardzo młode dziewczyny wychodzą za mąż i muszą dzielić się swoim mężem z innymi żonami. Są narażone na zakażenie i rozwój choroby, gdyż boją się przyjmować leki, aby nie być prześladowane i napiętnowane.

Czas trwania
45 minut

TEMAT

Szanuj drugiego człowieka i jego prawo do wolności

Zaaranżuj salę do pracy w grupach. Wydrukuj materiały z załączonej płyty. Przygotuj projekcję fragmentów filmu zamieszczonych na płycie. Przed zajęciami zapoznaj się z całym odcinkiem dostępnym na stronie www.kulczykfoundation.org.pl.

DLACZEGO WARTO PORUSZYĆ TEN TEMAT

Szanować kogoś to znaczy poważać tę osobę, odnosić się do niej z szacunkiem. Czym zatem jest szacunek dla innych ludzi? Najprościej rzecz ujmując – to stosunek do osób uważanych za wartościowe, godne uznania. Szacunek jest wartością moralną. To sposób, w jaki należy traktować innych ludzi i samego siebie, aby nie naruszać godności tych osób i własnej. Z kolei godność człowieka wynika z jego natury, jest wrodzoną i niezbywalną cechą każdego człowieka, niezależną od płci, wieku, kondycji umysłowej i fizycznej, wykształcenia, stanu posiadania czy pozycji społecznej. Jest wynikiem jego podmiotowości jako osoby. Żeby lepiej zrozumieć, co to oznacza, przywołajmy słowa Janusza Gajdy: „chodzi nie tylko o wierność sobie, o potwierdzenie siebie, ale i o uwiarygodnienie własnych wartości w łączności z drugim człowiekiem, o realizowanie się w kontaktach interpersonalnych w sposób zgodny z właściwą, osobową własną godnością”¹. Godność człowieka jest więc potwierdzana w relacjach z innymi ludźmi. Poszanowanie godności wymaga otwartości, wrażliwości, uważności, zrozumienia potrzeb drugiego człowieka, gotowości do respektowania jego praw i praktycznej umiejętności tworzenia przestrzeni do uzewnętrzniania jego prawa do wolności osobistej. Jest relacją wzajemną: ja szanuję godność drugiego człowieka i mam prawo oczekiwać od niego tego samego.

Zagadnienie

¹ J. Gajda, *Wolność podstawowym warunkiem godności człowieka* [w:] A. M. de Tchorzewski (red.), *Wolność jako wartość i problem edukacyjny*, Wers, Bydgoszcz 1999, s. 21.

Cele

CELE ZAJĘĆ

Może uda się zrobić z uczniami jeden krok, może dwa, a może aż trzy. Zawsze będzie to Wasz wspólny sukces – Twój i Twoich uczniów!

Krok 1 – WIEM: Uczeń wie, że każdy człowiek ma prawo do szacunku.

Krok 2 – CZUJĘ: Uczeń zdaje sobie sprawę z tego, jak może czuć się osoba, którą pozbawiono prawa do szacunku lub je ograniczono.

Krok 3 – POMAGAM: Uczeń wyraża gotowość budowania w klasie relacji opartych na wzajemnym szacunku.

Wprowadzenie

WPROWADZENIE DO ZAJĘĆ

Poproś uczniów, by utworzyli kilkusobowe zespoły. Każdej grupie daj kartkę z poniższymi wypowiedziami:

Jesteś beznadziejny!
Do niczego się nie nadajesz!
Nikt inny nie wymyśliłby takiej głupoty!
Co ty sobie właściwie wyobrażałeś?!
Jak zwykle się nie popisałeś!
Zamknij się!
Nie będę cię słuchał!
Wyglądasz w tym głupio!
Wygadujesz bzdury!
Zrób coś z tymi włosami!
Jak ty wyglądasz?!
Jesteś nudny!

Poproś, aby uczniowie spróbowali określić:

- Co łączy te wypowiedzi? Co jest ich cechą wspólną?
- Jak czuje się człowiek, do którego są kierowane takie komunikaty?
- Wyrazem czego mogą być te wypowiedzi?
- Czy byli adresatami takich komunikatów?
- Jak się wówczas czuli?

Daj uczniom czas na swobodne rozmowy w zespołach. Następnie poproś o refleksje podsumowujące. Możesz jeszcze raz zadać te same pytania.

Wskazówka:

Spróbuj pokierować rozmową tak, aby uczniowie zwrócili uwagę, że zaprezentowane komunikaty są wyrazem braku szacunku dla drugiego człowieka. Możesz zaznaczyć, że pozbawiona szacunku relacja z drugim człowiekiem wywołuje negatywne emocje, przede wszystkim uczucie upokorzenia, poniżenia. Pojawiają się one wówczas, gdy ktoś z nas kpi, wyraża wobec nas pogardę, wymaga czegoś, czego nie jesteśmy w stanie wykonać, nie szanuje naszych praw, zakazuje nam czegoś lub coś nakazuje, ośmiesza nas.

Zapytaj uczniów:

- W czym przejawia się szacunek wobec innych ludzi?

Pozwól uczniom na swobodne rozmowy w zespołach, podsumowując je, spróbujcie zdefiniować, czym jest szacunek dla drugiego człowieka.

ZAPOWIEDŹ PROJEKCJI FILMU

Zaproponuj uczniom wspólne obejrzenie reportażu. Wyjaśnij, że akcja filmu rozgrywa się w Suazi, a bohaterkami są tamtejsze dziewczynki i młode kobiety.

PROJEKCJA FILMU

REFLEKSJA PO FILMIE

Zaproś uczniów do podzielenia się refleksjami związanymi z projekcją filmu.

ZADANIE

Różne oblicza szacunku

Poproś uczniów, aby dobrali się w kilkuosobowe zespoły. Zaproponuj następujące tematy do dyskusji:

- Szacunek dla wolności człowieka: na czym polega, w czym się przejawia.
- Szacunek dla ciała człowieka: na czym polega, w czym się przejawia.
- Szacunek dla wrażliwości, duchowości człowieka: na czym polega, w czym się przejawia.
- Szacunek dla poglądów i przekonań: na czym polega, w czym się przejawia.

Daj zespołom możliwość wyboru zagadnienia, które chcą omówić, zarezerwuj czas na swobodne rozmowy. Po dyskusji w grupach poproś o podzielenie się refleksjami.

Na zakończenie zajęć poproś uczniów, aby spróbowali przekształcić wypowiedzi zapisane na kartkach, które otrzymali na początku lekcji, w komunikaty wyrażające szacunek dla drugiego człowieka.

PODSUMOWANIE ZAJĘĆ

Poprowadź uczniów przez następujące etapy:

1. Uświadomienie im wiedzy na temat sytuacji drugiego człowieka (**WIEM**);
2. Zwrócenie uwagi na rolę emocjonalnego rozumienia czyjegoś problemu i utożsamiania się z tą osobą (**CZUJĘ**);
3. Podjęcie decyzji o aktywnej pomocy (**POMAGAM**).

WIEM:

Podkreśl, że wyrażenie „darzyć kogoś szacunkiem” oznacza obdarowywać kogoś czymś ważnym. Okazywanie szacunku drugiemu człowiekowi to dawanie mu szansy na rozwój, na stawanie się lepszym człowiekiem. Jest fundamentem jego godności. Prawo do szacunku jest

Młode dziewczęta biorą udział w tańcu trzcin.

Film
– zapowiedź,
projekcja
i refleksja

Zadanie

Podsumowanie

Praca w Spice Girls – zakładzie produkcji sosu z papryczek – zapewnia kobietom niezależność.

podstawowym prawem każdego człowieka zagwarantowanym w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W artykule 30. tego dokumentu zapisano: „przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest podstawowym obowiązkiem władz publicznych”. Natomiast artykuł 32. głosi, że „nikt nie może być dyskryminowany w życiu publicznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny”.

CZUJĘ:

Przypomnij, że osoba, której nie okazuje się szacunku, czuje się poniżona, rozgoryczona, osamotniona, skrzywdzona, zawstydzona, upokorzona. Może chcieć zrewanżować się komuś, kto okazuje jej brak szacunku, taką samą postawą.

POMAGAM:

Zaproponuj uczniom, aby zastanowili się, w jaki sposób mogą zadbać o zachowanie zasady wzajemnego szacunku w klasie. Niech swoje propozycje zapiszą na karteczkach. Zbierz karteczki. Wróć do tego zagadnienia na kolejnej lekcji. Porozmawiajcie na temat propozycji zgłoszonych przez uczniów.